

Britské železnice a návrat k normálu

Jelikož samotný článek hovoří až o vyhledávání z problémů postihujících celou železniční dopravu ve Velké Británii, bylo by dobré uvést alespoň stručný popis událostí, které britské železnice dostaly téměř až na dno.

V roce 1993 byl přijat nový zákon o drahách, který vytvořil plně privátní subjekt Railtrack, na nějž byla převedena kompletní infrastruktura. Jeho příjmy plynuly z pronajímání drážní cesty nebo investic do modernizací nádraží. Nebyl však zapojen do rozvoje železniční dopravy. Dále vzniklo 25 společností provozujících osobní dopravu a 6 společností pro nákladní dopravu. Tyto společnosti vždy obhospodařovaly určitý územní celek, na němž měly monopol. Dále byly vytvořeny podniky vlastníci vozový park a podniky pro údržbu tratí. Pro řízení přidělování kapacit byl zřízen Úřad železničního regulátora. Výsledkem bylo, že dotace ze státního rozpočtu na provoz dopravy se zdvojnásobil.

Přísloušným posledním hřebíkem do rakve tohoto uspořádání se stala tragická nehoda u Hatfieldu (14. října 2000), která byla způsobena zlomem kolejnice a vyžádala si čtyři lidské životy. Po urychlené reformě železniční dopravy tak začala volat i sama společnost Railtrack. Jen pro ilustraci, stav britských drah vypadal asi následovně – sjeté kolejnice, staré upevnění kolejnic, shnilé pražce, jízdní doba se v některých úsecích prodlužovala až na jízdní dobu vlaků s parní trakcí, u starších vozů bylo otevírání dveří zvenčí – cestující musel stáhnout okénko a k otevření použít venkovní kliku, samoobslužné přejezdy – strojevedoucí musel před přejezdem zastavit a ke spuštění signalizačního zařízení nebo zábran použít tlačítko na sloupku umístěném před přejezdem.

V roce 2002 byla zřízena společnost Network Rail, jejíž příjmy tvoří dotace ze státního rozpočtu. Na rozdíl od společnosti Railtrack není ziskovou organizací a na management firmy není vyvíjen tlak, aby dosahoval co nejvyššího zisku i na úkor bezpečnosti, což se v případě Railtracku stalo. Zároveň s ustanovením společnosti byly zrušeny kontrakty se soukromými společnostmi, které se starali o infrastrukturu a jejich zaměstnanci byli sdruženi pod Network Rail. Network Rail se tak stará o dopravní cestu včetně umělých staveb a stanic a o signalizační zařízení. Investuje téměř 14 milionů liber denně do obnovy, údržby a zlepšování všech aspektů železniční sítě.

Výsledky této reorganizace se už začínají projevovat. Počet lomů kolejnic klesl z hodnoty 900 na 334 ročně a stále klesá, počet vlaků přijíždějících načas vzrostl o 17% a úroveň zabezpečení vlakové cesty se zlepšila o 61% oproti hodnotám za působení společnosti Railtrack.

Samotnou dopravu pak zabezpečují soukromí dopravci, jimž jsou udělovány licence od SRA – Strategického úřadu pro železnici. Přestože každý z dopravců ovládá jenom určitou lokalitu, jsou sdruženi do ATOC – Association of Train Operating Companies (Asociace společností provozujících vlakovou dopravu) pod hlavičkou National Rail. ATOC zajišťuje systém rozdělování tržeb z jízdného mezi provozovatele, vydává celostátní jízdní řády a poskytuje různé slevové karty, které umožňují cestování za podstatně nižší ceny, pro seniory, mladé lidi, příslušníky armády, handicapované občany.

Problémem provozu současné železniční sítě je také kritický nedostatek kvalifikovaných pracovních sil. S Univerzitou Sheffield byl vytvořen dvouletý studijní obor pro železniční pracovníky. V Leedsu a Watfordu byla otevřena školící střediska pro pracovníky ovládající signalizační zařízení. V současnosti je ve výstavbě školící středisko v Coventry.

Podle všech dosavadních výsledků se v oblasti britské železniční dopravy začíná „blýskat na lepší časy“.

Literatura:

- časopis Železničář:
 - o <http://www.cd.cz/static/old/Zeleznicar/TCD/Tcd2000/41privat.htm>
 - o <http://www.cd.cz/static/old/Zeleznicar/TCD/Tcd2000/43railtr.htm>
- Datis:
 - o http://www.datis.cd rail.cz/edice/izd/izd3_03/network.pdf
 - o http://www.datis.cd rail.cz/edice/izd/izd3_03/stratura.pdf
 - o http://www.datis.cd rail.cz/edice/strucin/strui2005/stru6_05.pdf
- zápisky cestovatele po Británii:
 - o <http://www.k-report.net/clanek-Z020.htm>
- Národní železniční informační centrum:
 - o <http://www.nationalrail.co.uk/>
- Network Rail:
 - o <http://www.networkrail.co.uk/>
- Strategický úřad pro železnici:
 - o <http://www.sra.gov.uk/>